

SEE 2082 (2026)
COMPULSORY ENGLISH
Reading and Writing
(Written Test)

Candidates are required to answer the questions in their own words as far as practicable. Figures in the margin indicate the full marks.

Time: 3 hrs.

Full Marks: 75

Attempt all the questions.

1. Read the poem and answer the questions. **5×1=5**

And who art thou? said I to the soft-falling shower,
Which, strange to tell, gave me an answer, as here translated:
I am the Poem of Earth, said the voice of the rain,
Eternal I rise impalpable out of the land and the bottomless sea,
Upward to heaven, whence, vaguely form'd, altogether changed, and
yet the same,

I descend to lave the droughts, atomies, dust-layers of the globe,
And all that in them without me were seeds only, latent, unborn;
And forever, by day and night, I give back life to my own origin,
and make pure and beautify it;

(For song, issuing from its birth-place, after fulfillment, wandering,
Reck'd or unreck'd, duly with love returns.)

- a. How does the rain introduce itself to the poet?
- b. According to the rain, from where does it rise?
- c. What does the rain wash?
- d. How will the seeds be without rain?
- e. What does the poet compare the rain with?

2. Read the text and do the tasks.

Blessed nature! You gave birth to me to endure the cruel behaviour of human beings and you awoke the meaning of being me. When I was restless with suffering you became my mother and wiped the tears that seeped from my eyes. The mother who bore me also gave birth to me, even though it was to suffer pain, she fostered me for nine or ten months in her womb and gave birth to me. In this neither she nor I was at fault. It was the fault of fate. Is the definition of disability merely to be born with bodily incapacity? If so, why do they not consider Homer incomplete? Why did the world never consider the Nikolai Otrovskeys, the Helen Kellers incomplete? These people were weak in body, just like me. But they wrote history before they departed, they left us a

different perspective, they set down the meaning of being human before they passed away.

But me? I was born in a world very different from theirs, born in a different geography. For this reason, I lived a life that was so unequal and low grade that may be only an animal could have lived such a life before. When I achieved awareness, the shoots of consciousness had begun to sprout in me, I think. But even achieving awareness became like a curse. I did not have a voice with which to speak, nor any strength in my legs to walk. Nor was there strength in my hands that I could fill a basket with godavari, makhmali and sunakhari flowers. No, I had nothing of this at all. I was a helpless girl bereft of all these things, whose mind was filled with a longing to run on the hills, but whose feet did not have the strength to support her body. I longed to talk with others, but I had no voice! Because these desires were ones that would never be fulfilled, they fell upon me, wounded.

A. Write TRUE for true and FALSE for false statements. 5×1=5

- The writer is happy with people's behavior towards her.
- The writer thinks fate is responsible for her condition.
- Like the writer, Homer and Helen Keller also had bodily weakness.
- The writer lived a low grade life like an animal.
- The writer used to talk for a long time with others.

B. Answer these questions. 5×1=5

- Who is the 'mother' that comforted the writer?
- Why could the writer NOT live a life like Nikolai Otrovskys?
- What would the writer do if her hands had strength?
- What was the problem with the writer's feet?
- Is the writer really helpless? Give a reason from the text.

Read the text and do the tasks.

Hi Jan,

So nice to hear from you! How are you doing?

It would be great to meet and celebrate with our friends from college. How about meeting in London sometimes next month? We could meet in a pub, have dinner, and then go to a club, like in the old days?

I think that Saturday 20th would work best for everyone: I know that Ruth is on holiday next weekend, and I will be away the following one (on a business trip to Japan, I will tell you more about it when we meet!). If I remember well, you are busy the weekend of the 27th, as you are attending your sister-in-law's wedding, aren't you? Taking all that into account, Saturday 20th looks like the best option. We would have to ask Sean, Mary and Alex if they are available though.

If you want, I could send an email to everyone, to check that we are all free on Saturday 20th, and suggest that we meet in London. I'll tell them about my idea of going to a pub and then to a club, but maybe someone will come up with a better suggestion (Mary always has great ideas!). Then we can talk about hotel bookings, as most of us will have to stay the night, I guess.

I am really looking forward to it, thanks a lot for suggesting it!

See you soon,

Camille

A. Fill in the blanks with the correct information from the text. 5×1=5

- The writer wants to meet her friends from
- The friends used to go to after having dinner in a pub.
- The writer is going on a business trip to
- The writer wants to know whether her friends are on the 20th.
- The writer wants to confirm the after talking with her friends.

B. Answer these questions.

5×1=5

- Where does the writer want to meet her friends?
- What does the writer want to tell Jan when she meets him?
- Why is Jan NOT free on 27th?
- Why does the writer want to send an email to her friends?
- What is the writer's plan to do when she meets her friends?

4. Read the text and do the tasks.

The deadliest virus in modern history, perhaps of all time, was the 1918 Spanish Flu. It killed about 20 to 50 million people worldwide, perhaps more. The total death toll is unknown because medical records were not kept in many areas.

The pandemic hit during World War I and devastated military troops. In the United States, for instance, more servicemen were killed from the flu than from the war itself. The Spanish flu was fatal to a higher proportion of young adults than most flu viruses.

The pandemic started mildly, in the spring of 1918, but was followed by a much more severe wave in the fall of 1918. The war likely contributed to the devastating mortality numbers, as large outbreaks occurred in military forces living in close quarters. Poor nutrition and the unsanitary conditions of war camps had an effect.

Contd...

A third wave occurred in the winter and spring of 1919, and a fourth, smaller wave occurred in a few areas in spring 1920. Initial symptoms of the flu were typical: sore throat, headache, and fever. The flu often progressed rapidly to cause severe pneumonia and sometimes hemorrhage in the lungs and mucus membranes. A characteristic feature of severe cases of the Spanish Flu was heliotrope cyanosis, where the patient's face turned blue from lack of oxygen in the cells. Death usually followed within hours or days.

Modern medicine such as vaccines, antivirals, and antibiotics for secondary infections were not available at that time, so medical personnel couldn't do much more than try to relieve symptoms. The flu ended when it had infected enough people that those who were susceptible had either died or developed immunity.

- A. Match the meanings in Column A with the correct words from the text in Column B. One of the words in Column B does not have a match.** **5×1=5**

Column A

- a. a disease that spreads over the world
- b. connected with soldiers
- c. a part of whole
- d. people who work for an organisation
- e. the body's ability to avoid disease

Column B

- i. military
- ii. feature
- iii. immunity
- iv. proportion
- v. pandemic
- vi. personnel

- B. Write TRUE for true and FALSE for false statements.** **5×1=5**

- a. More people died due to flu than the war.
- b. The Spanish Flu killed young adults more than other age groups.
- c. The last wave of the Spanish Flu occurred in 1919.
- d. A person would die within a short period of time after getting heliotrope cyanosis due to the flu.
- e. The medical personnel could cure the flu using modern medicine.

- C. Copy the correct answers from the given alternatives.** **5×1=5**

- a. Why was it difficult to find the exact number of death toll caused by the Spanish Flu?
 - i. because a large number of people died
 - ii. because there was war at that time
 - iii. because the virus was the deadliest
 - iv. because medical records were not kept

- b. When did the Spanish Flu begin to spread in the world?
- in the spring of 1918
 - in the fall of 1918
 - in the spring of 1919
 - in the spring of 1920
- c. What was the main reason of the outbreak of the Spanish Flu among the soldiers?
- They lacked nutrition.
 - They lived in closed quarters.
 - They had poor sanitation.
 - They lacked medical facilities.
- d. What happens when a person has a severe case of the Spanish Flu?
- The person's face turns blue.
 - The person gets pneumonia.
 - There is hemorrhage in lungs.
 - There is hemorrhage in mucus membranes.
- e. How did the spread of the Spanish Flu come to an end?
- People received vaccines.
 - People had antibiotics.
 - People developed immunity.
 - People used antivirals.

EDUCATE NEPAL
www.educatenepal.com

5. Write a recipe to prepare a cup of milk tea. Write it in about 100 words using the given clues. 5

..... ingredients: milk, sugar, tea leaves, spices tea pot
milk.....boil tea leaves...sugar spices sieve
serve

6. You are the chairperson of the child club of your school. One of your friends has won the gold medal in the 'President Running Shield'. Write a message of congratulations in about 100 words using the given clues. 5

..... Nitin Tharu student of Grade Ten gold medal in
100 meters race matter of pride hard work paid off
bright future

7. Two students have just received their results of a terminal examination. They are talking about it while going back home. Write a dialogue between them in about 150 words in at least six exchanges. 6

8. People are destroying the natural resources such as forests, rivers, mines, etc. carelessly. This has badly affected our environment. Write a newspaper article in about 200 words describing the ways of preserving them. 8

9. Reproduce the following sentences as instructed in the brackets. $6 \times 1 = 6$

- The students played well,.....? (Add a correct question tag.)
- She likes English movies. (Change into negative.)
- I bought two exercise books yesterday. (Change into 'How many' question.)
- Keep quiet! I (read) a book. (Write the correct form of the verb given in the brackets.)
- Milan sells ice cream. (Change into passive voice.)
- He told me, "What are you doing now?" (Change into indirect speech.)

10. Copy the correct answers from the given alternatives. Rewriting the text is not necessary. $10 \times 0.5 = 5$

Last winter, I was staying in a small town. There lived (a).....(a/an/the/no article) elderly man and his son near the riverbank. The man usually travelled to work (b).....(on/by/with/in) bus. One evening, while I was returning home, I (c).....(see/saw/had seen/seen) him standing outside his house. As I needed some guidance, I asked politely, "Could you please tell me the way to hospital? I (d).....(can/may/will/must) reach there soon." He said, "You seem a stranger to this place, (e).....(don't you/aren't you/haven't you/won't you)?" I answered him that (f).....(he belongs/he would belong/I will belong/I belonged) to another village. Then, he showed me the shortest way. I went straight following his direction. (g).....(Moreover/However/So/Although), I couldn't find out the exact way (h)(whom/why/when/that) he was talking about. Again, I had to ask for the direction. If I (i).....(had noted/had been noted/have noted/will note) the direction earlier, I would have reached the hospital in time. I got flushed. This was one of the (j).....(bad/worse/worst/as bad as) days in my life.

SEE 2082 (2026)

अनिवार्य गणित

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : ७५

दिइएका निर्देशनका आधारमा आफ्नै शैलीमा सिर्जनात्मक उत्तर दिनुहोस् :

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य छन् : (Answer all the questions.)

1. एउटा विद्यालयको 120 जना विद्यार्थीहरूमा गरिएको सर्वेक्षणमा फुटबल मात्र र भलिबल मात्र खेल मन पराउने विद्यार्थीहरूको अनुपात 2:1 पाइयो । साथै 20 जना विद्यार्थीहरू फुटबल र भलिबल दुवै खेल खेल मन पराउने र 10 जना यी दुवैमध्ये कुनै पनि खेल खेल मन नपराउने पाइयो ।

In a survey conducted among 120 students of a school, the ratio of the students who liked to play football only and volleyball only was found to be 2:1. Also there were 20 students who liked to play both football and volleyball and 10 students who did not like any of these two games.

- (a) यदि फुटबल र भलिबल खेल मन पराउने विद्यार्थीहरूको समूह क्रमशः F र V छन् भने दुवै खेल खेल मन पराउने विद्यार्थीहरूको समूहलाई गणनात्मकता सङ्केतमा लेख्नुहोस् ।

If F and V are the sets of students who like to play football and volleyball respectively, write the set of students who like to play both games in cardinality notation. (1)

- (b) दिइएको जानकारीलाई भेनचित्रमा प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

Present the given information in a Venn-diagram. (1)

- (c) फुटबल खेल मन पराउने विद्यार्थीहरूको सङ्ख्या पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the number of students who like to play football. (3)

- (d) भलिबल खेल मन पराउने विद्यार्थी सङ्ख्या फुटबल खेल मन पराउने विद्यार्थी सङ्ख्याभन्दा कति प्रतिशतले बढी वा कम छ ? तुलना गर्नुहोस् ।

By what percentage the number of students who like to play volleyball is more or less than the number of students who like to play football? Compare it. (1)

2. कुनै रकमको 10% वार्षिक चक्रीय व्याजदरमा 1 वर्ष र 2 वर्षको वार्षिक चक्रीय मिश्रधनहरूको फरक रु.47,250 छ ।

The difference between annual compound amounts of a sum of money in 1 year and 2 years at the rate of 10% annual compound interest is Rs.47,250.

- (a) उक्त रकम पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the sum. (2)

- (b) सोही धनको पाँचौं वर्षको त्रैमासिक चक्रीय व्याज अर्धवार्षिक चक्रीय व्याजभन्दा कतिले बढी हुन्छ ? पत्ता लगाउनुहोस् ।

By how much the quarterly compound interest is more than the semi-annual compound interest of the same sum in one year? Find it. (2)

3. एउटा मेसिनको हालको मूल्य रु. 50,000 छ । त्यसको मूल्य वार्षिक 20% को चक्रीय ह्रास हुँदै जान्छ ।
The current price of a machine is Rs. 50,000. Its price depreciates at a rate of 20% annually.
- (a) चक्रीय ह्रासलाई परिभाषित गर्नुहोस् । (1)
Define compound depreciation.
- (b) पहिलो वर्षमा उक्त मेसिनको मूल्य कतिले घटेछ ? पत्ता लगाउनुहोस् । (1)
How much price of the machine is depreciated in first year? Find it.
- (c) के 3 वर्षपछि उक्त मेसिन हालको मूल्यको आधा मूल्यमा किन्न सकिएला ? गणना गरी तर्क दिनुहोस् । (1)
Will it be possible to buy that machine at half of its current price after 3 years? Give logic with calculation.
4. नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति 11/25/2025 को मुद्रा विनिमय दरअनुसार 1 अमेरिकी डलरको खरिददर र विक्रीदर क्रमशः ने.रु.142.48 र ने.रु.143.08 थियो ।
According to the exchange rate of Nepal Rastra Bank on the date of 11/25/2025, the buying rate and selling rate of 1 US dollar were NRs. 142.48 and NRs.143.08 respectively.
- (a) अमेरिकी डलर नेपाली रुपैयाँमा साट्टा खरिददर र विक्रीदरमध्ये कुन प्रयोग हुन्छ ? लेख्नुहोस् । (1)
Among the buying rate and selling rate, which one is used while exchanging US dollar into Nepalese rupees? Write it.
- (b) एकजना अमेरिकन पर्यटकले 3,000 डलर साट्टा कति नेपाली रुपैयाँ पाउन सक्छन् ? पत्ता लगाउनुहोस् । (1)
How many Nepalese rupees can an American tourist get while exchanging 3,000 dollars? Find it.
- (c) नेपाली मुद्रामा 0.5% अवमूल्यनपछिको खरिददर र विक्रीदर तुलना गर्नुहोस् । (1)
Compare the buying rate and selling rate after 0.5% devaluation in Nepali currency.
- (d) अवमूल्यनपछि 3,000 अमेरिकन डलर नेपाली रुपैयाँमा साट्टा पर्यटकलाई कति रकम फाइदा हुन्छ ? पत्ता लगाउनुहोस् । (2)
How much will the tourist gain while exchanging the 3,000 American dollars into Nepalese rupees after devaluation? Find it.
5. एउटा वर्गाकार आधार भएको पिरामिडको आयतन 960 घन से.मी. र ठाडो उचाइ 5 से.मी. छन् ।
The volume of a square based pyramid is 960 cubic cm. and its vertical height is 5 cm.
- (a) वर्गाकार आधार भएको पिरामिडको आयतन पत्ता लगाउने सूत्र $V = \frac{1}{3}a^2h$ मा a ले के जनाउँछ ? लेख्नुहोस् । (1)
What does a denote in the formula $V = \frac{1}{3}a^2h$, to find the volume of the square based pyramid? Write it.

(b) उक्त पिरामिडको पूरा सतहको क्षेत्रफल कति हुन्छ ? पत्ता लगाउनुहोस् ।

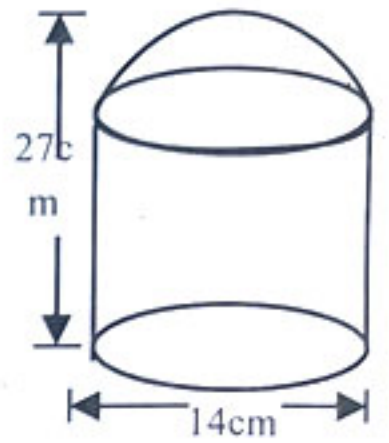
What is the total surface area of the pyramid? Find it. (3)

(c) उक्त पिरामिडको आधारको क्षेत्रफल र एउटा त्रिभुजाकार सतहको क्षेत्रफल तुलना गर्नुहोस् ।

Compare the area of base and the area of a triangular surface of the pyramid. (1)

6. चित्रमा उही आधार भएको एउटा बेलना र अर्धगोला मिली एउटा ठोस वस्तु बनेको छ । उक्त ठोस वस्तुको आधारको व्यास 14 से.मी. र पूरा उचाइ 27 से.मी. छन् ।

In the figure, a solid object is formed with the combination of a cylinder and a hemi-sphere having the same base. The diameter of the base of the solid object is 14 cm and its total height is 27 cm.

(a) दिइएको ठोस वस्तुमा जम्मा कतिओटा बाहिरी सतहहरू छन्, लेख्नुहोस् ।

How many total external surfaces are there in the given solid object? Write it. (1)

(b) ठोस वस्तुको बेलनाकार भागको उचाइ पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the height of the cylindrical part of the solid object. (1)

(c) ठोस वस्तुको आयतन पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the volume of the solid object. (2)

7. एक जना व्यक्तिको घरमा मोटर पार्किङ गर्ने ठाउँ 16 मिटर लम्बाइ र 10 मिटर चौडाइको छ । उक्त पार्किङमा 25 से.मी. लम्बाइ भएका वर्गाकार ढुङ्गाहरू बिछ्याएको छ । एउटा ढुङ्गाको मूल्य रु.20 परेको रहेछ ।

The dimension of motor parking place of a house owner is 16 m long and 10 m broad. Square shaped stones having 25 cm long are laid on the parking. The price of each stone is Rs.20.

(a) उक्त पार्किङमा जम्मा कतिओटा ढुङ्गाहरू बिछ्याइएको रहेछ ? पत्ता लगाउनुहोस् ।

How many total stones are laid on the parking? Find it. (2)

(b) उक्त पार्किङमा ढुङ्गाहरू बिछ्याउने काममा 2 दिन 3 जना कामदारहरूले काम गरेका रहेछन् । प्रत्येक कामदारले दैनिक ज्याला वापत रु.1,800 लिएको रहेछ ।

उक्त पार्किङमा ढुङ्गा बिछ्याउन लाग्ने जम्मा खर्चको लागत अनुमान गर्नुहोस् ।

To lay down stones on the parking, 3 workers worked for 2 days. Every worker received Rs.1,800 as daily wages. Estimate the total cost of laying stones on the parking. (2)

8. एउटा समानान्तरीय श्रेणीको पहिलो पद 12 र यसको पहिलो पाँचओटा पदहरूको योगफल 50 छ ।

The first term of an arithmetic series is 12 and the sum of its first five terms is 50.

- (a) पहिलो पद a र समान अन्तर d भएको समानान्तरीय श्रेणीको पहिलो n ओटा पदहरूको योगफल कति हुन्छ ? लेख्नुहोस् ।

What is the sum of first n terms of an arithmetic series having first term a and common difference d ? Write it. (1)

- (b) सो श्रेणीको समान अन्तर पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the common difference of the series. (2)

- (c) यदि श्रेणीको पहिलो तीन पदहरूमध्ये दोस्रो र तेस्रो पदहरूबाट क्रमशः 5 र 7 घटाउँदा ती पदहरूले ज्यामितीय श्रेणी बन्छ । कारणसहित सिद्ध गर्नुहोस् ।

Out of first three terms of the series, if 5 and 7 are subtracted from the second and third terms respectively, the terms form a geometric series. Verify with reason. (2)

9. वि.सं. 2075 मा बाबुको उमेर उसको छोराको उमेरको 6 गुणा थियो र वि.सं. 2080 मा तिनीहरूको उमेरको सङ्ख्यात्मक गुणनफल 350 थियो ।

In 2075 B.S. the age of a father was 6 times the age of his son and in 2080 B.S. the numerical product of their ages was 350.

- (a) वर्ग समीकरणलाई परिभाषित गर्नुहोस् ।

Define quadratic equation. (1)

- (b) दिइएको अवस्थाअनुसार एउटा वर्ग समीकरण बनाउनुहोस् ।

Make a quadratic equation according to the given condition. (2)

- (c) छोरा कुन सालमा जन्मेको थियो ? पत्ता लगाउनुहोस् ।

In which year the son was born? Find it. (2)

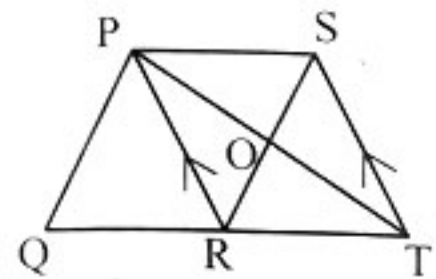
10. (a) सरल गर्नुहोस् । (Simplify): $\frac{1}{x-y} - \frac{x+y}{x^2-y^2}$ (2)

- (b) हल गर्नुहोस् । (Solve): $25^x - 6 \times 5^{x+1} + 125 = 0$ (3)

11. दिइएको चित्रमा PQRS एउटा चतुर्भुज हो । जसको भुजा QR लाई बिन्दु T सम्म लम्ब्याइएको छ । PR // ST छ ।

In the given figure, PQRS is a quadrilateral whose side QR is produced to the point T and PR // ST.

- (a) $\triangle PRS$ र $\triangle PRT$ को क्षेत्रफलविचको सम्बन्ध लेख्नुहोस् ।

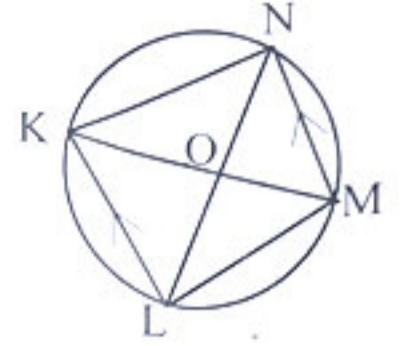
Write the relation of the areas of $\triangle PRS$ and $\triangle PRT$. (1)

(b) $\triangle PQT$ र चतुर्भुज PQRS को क्षेत्रफल बराबर हुन्छ भनी प्रमाणित गर्नुहोस् ।
Prove that the areas of $\triangle PQT$ and quadrilateral PQRS are equal in area. (1)

(c) प्रमाणित गर्नुहोस् : $\triangle POS$ को क्षेत्रफल = $\triangle ROT$ को क्षेत्रफल
Prove that: Area of $\triangle POS$ = Area of $\triangle ROT$. (2)

12. दिइएको चित्रमा O वृत्तको केन्द्रविन्दु र KLMN एउटा चक्रीय चतुर्भुज हो ।

In the given figure, O is centre of circle and KLMN is a cyclic quadrilateral.

(a) $\angle LOM$ र $\angle LNM$ विचको सम्बन्ध लेख्नुहोस् ।
Write the relation between $\angle LOM$ and $\angle LNM$. (1)

(b) यदि $KL \parallel NM$ छ भने प्रमाणित गर्नुहोस् : $KN = LM$.
If $KL \parallel NM$, Prove that: $KN = LM$. (2)

(c) दिइएको चित्रमा $\angle KLM$ र $\angle MNK$ विचको सम्बन्धलाई प्रयोगात्मक रूपमा परीक्षण गर्नुहोस् । (कम्तीमा 3 से.मी. अर्धव्यास भएका दुईओटा वृत्तहरू अनिवार्य छन् ।)
Verify experimentally the relation between $\angle KLM$ and $\angle MNK$ in the given figure. (Two circles with radii at least 3 cm are necessary) (2)

13. त्रिभुज ABC मा $AB = 4.5$ से.मी., $BC = 5.5$ से.मी. र $\angle ABC = 75^\circ$ दिइएका छन् ।

In triangle ABC, $AB = 4.5$ cm, $BC = 5.5$ cm and $\angle ABC = 75^\circ$ are given.

(a) माथिको नापका आधारमा $\triangle ABC$ को रचना गर्नुहोस् र $\triangle ABC$ को क्षेत्रफलसँग बराबर हुनेगरी $\angle EFC = 60^\circ$ भएको समानान्तर चतुर्भुज FCDE को रचना पनि गर्नुहोस् ।
Construct a $\triangle ABC$ on the basis of the above measurements and construct a parallelogram FCDE equal in area to $\triangle ABC$ with $\angle EFC = 60^\circ$. (3)

(b) कुन अवस्थामा उही समानान्तर रेखाहरूविच रहेका त्रिभुज र समानान्तर चतुर्भुजको क्षेत्रफल बराबर हुन्छ ? लेख्नुहोस् ।
In which condition, the areas of a triangle and a parallelogram between same parallel lines are equal? Write it. (1)

4. एकजना मानिसले कुनै घरको छानोलाई त्यसको फेदबाट 10 मिटर पर गएर अवलोकन गर्दा उन्नतांश कोण 60° पाउँछ ।

A man observes the roof of a house walking 10 m. away from the foot of the house and finds the angle of elevation to be 60° .

(a) उन्नतांश कोण भनेको के हो ? लेख्नुहोस् ।
What is the angle of elevation? Write it. (1)

(b) दिइएको सन्दर्भअनुसारको चित्र बनाउनुहोस् ।
Make a diagram according to the given context. (1)

(a) उन्नतांश कोण भनेको के हो ? लेख्नुहोस् ।
What is the angle of elevation? Write it. (1)

(b) दिइएको सन्दर्भअनुसारको चित्र बनाउनुहोस् ।
Make a diagram according to the given context. (1)

(c) घरको उचाइ पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the height of the house. (1)

(d) सो स्थानबाट थप 20 मिटर टाढा गएर हेर्दा घरको छानाको उन्नतांश कोण कति होला ? पत्ता लगाउनुहोस् ।

What will be the angle of elevation of the roof of the house if it is observed after walking 20 m far away from that place? Find it. (1)

5. तल दिइएको तालिकामा एउटा समुदायमा भएका 25 जना मानिसहरूको उमेर (वर्षमा) दिइएको छ ।

In the table below, the ages (in years) of 25 people of a community is given.

उमेर (वर्षमा) Ages (in years)	20 - 30	30 - 40	40 - 50	50 - 60	60 - 70	70 - 80
मानिसहरूको सङ्ख्या (No. of people)	3	4	6	7	3	2

(a) वर्गीकृत तथ्याङ्कको रीत पत्ता लगाउने सूत्र लेख्नुहोस् ।

Write the formula to find the mode of a continuous data. (1)

(b) माथि दिइएको तथ्याङ्कबाट रीत मान पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the modal value from the above given data. (2)

(c) माथि दिइएको तथ्याङ्कबाट मध्यिका गणना गर्नुहोस् ।

Calculate the median from the above given data. (2)

(d) मध्यिका पर्ने श्रेणीभन्दा माथि र तल रहेका जम्मा मानिसहरूको सङ्ख्यालाई तुलना गर्नुहोस् ।

Compare the total number of people whose ages are above and below than the median class. (1)

6. एउटा झोलामा उस्तै र उत्रै 2 ओटा रातो र 3 ओटा सेता बलहरू छन् । दुईओटा बलहरू एकपछि अर्को पुनः नराखी उक्त झोलाबाट भिकिएको छन् ।

In a bag, there are 2 red and 3 white balls having same shape and size. Two balls are drawn randomly one after another without replacement from the bag.

(a) अनाश्रित घटनामा सम्भाव्यताको गुणन सिद्धान्त लेख्नुहोस् ।

Write the multiplication law of probability in independent events. (1)

(b) सबै सम्भावित परिणामहरूको सम्भाव्यतालाई वृक्ष चित्रमा देखाउनुहोस् ।

Show the probability of all the possible outcomes in a tree diagram. (2)

(c) दुवै बलहरू रातो आउने सम्भाव्यता पत्ता लगाउनुहोस् ।

Find the probability of getting both balls are red. (1)

(d) दुवै बलहरू एउटै रङका पर्ने र दुवै बलहरू फरक रङका पर्ने सम्भाव्यताबिच तुलना गर्नुहोस् ।

Compare the probability of getting both balls of same color and the different color. (1)

SEE 2082 (2026)

अनिवार्य नेपाली

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : ७५

दिइएको निर्देशनका आधारमा आफ्नै शैलीमा सिर्जनात्मक उत्तर लेख्नुहोस् :

१. समूह 'क' मा दिइएका शब्दको अर्थ समूह 'ख' बाट पहिचान गरी जोडा मिलाउनुहोस् : २

समूह 'क'	समूह 'ख'
परिष्कार	विकल्पमा आउने
मस्तक	रोपाईमा कोदालाको काम गर्ने व्यक्ति
मनिटर	त्रुटि हटाउने काम
लाठे	कपडाको टुक्रो
	कम्प्युटरको स्क्रिन
	शिर

२. दिइएको अनुच्छेदबाट उपयुक्त शब्द पहिचान गरी खाली ठाउँ भर्नुहोस् : २

उनको देहावसानले गर्दा वरिपरि गाउँको अपार क्षति भयो । भोका नाङ्गा, दीन, दुःखी दरिद्रका बाबु मरे । बुढाबुढी र असहायको टेक्ने लट्ठी भाँचियो । न्यायको वती निभ्यो । अनाथ अशक्तको आशास्तम्भ ढल्यो । गाउँका 'धन्वन्तरि' अस्ताए । आशाको त्यान्द्रो पनि छिन्यो ।

- (क) 'निसाफ' को पर्यायवाची शब्द.....हो ।
 (ख) 'सुखी' को विपरीतार्थक शब्द.....हो ।
 (ग) 'दिन' शब्दको श्रुतिसमभिन्नार्थी शब्द हो ।
 (घ) 'पराल' को लघुतावाची शब्दहो ।

३. दिइएको अनुच्छेदबाट एउटा उखान र एउटा अनुकरणात्मक शब्द पहिचान गरी अनुच्छेदको भन्दा फरक वाक्यमा प्रयोग गर्नुहोस् : २

जता काफल पाक्छ उतै चरी नाक्छ भन्दै नवनियुक्त प्रधानाध्यापकलाई माला लगाउन पुगेका एक जना शिक्षक टेबुलमा माला थपक्क राखेर हात मिलाउन थाले । अर्का शिक्षक भने ल्हासामा सुन छ कान मेरो बुच्चै भन्दै जुरुक्क उठेर आफ्नो बाटो लागे ।

४. (क) दिइएका शब्द समूहबाट शुद्ध शब्द छानी लेख्नुहोस् : १

(अ) वातावरण	वातावरण	वातावरण	वातावरण
(आ) भन्डा	भण्डा	भन्डा	भंडा

(ख) दिइएको वाक्यलाई शुद्ध पारी लेख्नुहोस् : २

प्रतिभाशालि महाकवि लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाले लेखेका मूनामदन कुञ्जिनी र लुनी खण्डकाव्य नेपाल भरि चर्चित छन् ।

५. दिइएको अनुच्छेदमा रेखाङ्कन गरिएका शब्दको पदवर्ग पहिचान गरी लेख्नुहोस् : ३
परिश्रमीले कर्म गरेर खान जानेका हुन्छन् । असल कर्मको महत्त्व उनीहरूले बुझेका हुन्छन् । पाखुरा बजारेर जीवन निर्वाह गर्ने उनीहरूप्रति सबै व्यक्तिले सम्मान गर्नेपछि ।

६. दिइएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् : २+२= ४
(क) दिइएको अनुच्छेदबाट उपसर्ग लागेका दुईओटा र प्रत्यय लागेर बनेका दुईओटा शब्द पहिचान गरी निर्माण प्रक्रियासमेत देखाउनुहोस् :

आज ग्रामीण जनजीवन सहरिया बन्दै तडकभडकमा डुब्दै गएको देखा समाजका प्रबुद्ध व्यक्तिसमेत चिन्तित बनेका छन् । विज्ञान र प्रविधिले जन्माएका यन्त्रमानव भै मानिस विचित्रका करूप प्राणी बन्नुहुँदैन ।

(ख) दिइएको अनुच्छेदबाट एउटा समस्त शब्द पहिचान गरी विग्रह गर्नुहोस्, एउटा विग्रह पदावली पहिचान गरी समस्त शब्द बनाउनुहोस् र द्वित्व भएर बनेका दुईओटा शब्द पहिचान गरी निर्माण प्रक्रिया देखाउनुहोस् :

हिजो आजका मानिससँग आलुफालु समय कहाँ छ र ? उनीहरू जीविकोपार्जनका लागि रातदिन कामसाम गर्न बाध्य छन् । आखिर हात र मुख जोर्न छलछाम गर्नुभन्दा त आआफ्नै कामकाजमा ध्यान दिनु बढिमानि हुन्छ ।

७. दिइएका वाक्यलाई भविष्यत् कालको सामान्य पक्षमा परिवर्तन गर्नुहोस् : २
मनोहर विद्यालय गयो । मनोहरले विद्यालयमा पढ्यो । मनोहरले कक्षा कार्य गर्‍यो । मनोहर घर फर्कियो ।

८. कुनै एक प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् : २
(क) सम्भावनार्थक भावका फरक फरक क्रियापद प्रयोग गरी चार वाक्यमा आफ्नो टोलको विकासका बारेमा वर्णन गर्नुहोस् ।

(ख) दिइएका तृतीय पुरुषका वाक्यलाई द्वितीय पुरुषमा परिवर्तन गर्नुहोस् :
उनी असल विद्यार्थी हुन् । उनी कक्षामा सबैभन्दा बढी उपस्थित हुन्छन् । उनी सबैलाई आदर गर्छन् । उनी पढाइका साथै खेलकुदमा पनि रुचि राख्छन् ।

९. कोष्ठकमा दिइएका सङ्केतका आधारमा वाक्य परिवर्तन गर्नुहोस् : ४
(क) हामी बन्दीपुर गयौं । हामी रमायौं । (वाक्य संश्लेषण)
(ख) गोपाल छात्रता ओढ्छ । (कर्मवाच्य)
(ग) विद्यार्थी खेल खेल्दै थिए । (प्रेरणार्थक)
(घ) सुबोधले भाइलाई आज बजार नजाने कुरा सुनायो । (प्रत्यक्ष कथन)

१०. दिइएको अनुच्छेद पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

४

देवकोटाको जागिरे जीवनयात्रा पनि नदी भैं एकनासले कहिल्यै बगेन । उनको जीवनमा कहिलेकाहीं कहाली लाग्दा दुखैदुख निम्ति । देवकोटा ३४ वर्षको उमेरमा नै नेपाली भाषानुवाद परिषद्मा नेपाली पुस्तक लेखकका रूपमा जागिरे भए । यो जागिर अर्थात् उनको लेखन यात्राको स्वर्णकाल रह्यो । यसै समयमा उनले उत्कृष्ट खालका महाकाव्य र खण्डकाव्यका साथै थुप्रै कविता, गीत, बालकविता कथा र निबन्ध रचना गरेका छन् । देवकोटाको महासागर जस्तो प्रतिभा राणाहरूको निरङ्कुशताको साँघुरो युर्डाभित्र कसरी बग्न सक्थ्यो र ? मुलुकमा जति बेला प्रजातन्त्र प्राप्तिका लागि क्रान्तिको आगो यत्कै थियो, त्यति बेला उनले पनि विद्रोहको बाटो समाते । उनी वि.सं. २००४ मा प्रजानान्त्रिक आन्दोलनमा संलग्न भए । उनी घरपरिवार कसैलाई थाहा नदिई बनारसतर्फ प्रवासिए । त्यहाँबाट निस्कने "युगवाणी" पत्रिकामार्फत निरङ्कुशता विरुद्ध युगले चाहेको विद्रोहको वाणी फुके । त्यहाँ उनी सिकिस्त बिरामी परे । उनी शारीरिक अवस्था भनभन बिग्रँदा बोल्न पनि नसक्ने अवस्थामा पुगे । असक्त भई प्राणै जोगाउन मुस्किल परेपछि, उनले विदेशमा बसेर मनुभन्दा आफ्नै देशमा बसेर सक्दो सेवा गर्ने विचार लिए र काठमाडौं आए ।

प्रश्नहरू

- (क) 'त्यति बेला देवकोटाले विद्रोहको बाटो समाते' यो वाक्यलाई अकरणमा परिवर्तन गर्नुहोस् ।
- (ख) अनुच्छेदमा रेखाङ्कित 'त्यहाँबाट' शब्दको कारक र विभक्ति पहिचान गरी लेख्नुहोस् ।
- (ग) 'त्यहाँ उनी सिकिस्त बिरामी परे । यस वाक्यको उद्देश्य र विधेय पहिचान गरी लेख्नुहोस् ।
- (घ) 'उनी शारीरिक अवस्था भनभन बिग्रँदा बोल्न पनि नसक्ने अवस्थामा पुगे ।' यस वाक्यलाई संयुक्त वाक्यमा परिवर्तन गर्नुहोस् ।

११. दिइएको गद्यांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

४

नेपालको प्राकृतिक, भौगोलिक, सामाजिक र सांस्कृतिक पर्यावरण जैविक खेतीका लागि अनुकूल छ । प्रशस्त मात्रामा जङ्गल, चरन सुविधा र पानीको स्रोत भएकाले नेपालमा व्यावसायिक रूपमा गाई, भैंसी, बाख्रा, भेडा, कुखुरा, सुँगुर, माछा जस्ता पशुपन्छी पाल्न सकिन्छ । यसबाट पर्याप्त मात्रामा दुध, दही, घिउ, उन, मह, चिज आदिको उत्पादनका साथै प्राङ्गारिक मल उत्पादन हुन्छ । पानीको स्रोत उपयोग गरेर सिंचाइको राम्रो व्यवस्था गर्न सकिन्छ । बहुसङ्ख्यक नेपालीको पुख्यौली व्यवसाय जैविक खेती नै भएकाले त्यसलाई थोरै आधुनिक र व्यावसायिक बनाइदिए पुग्छ । अब नेपालका गाउँ गाउँसम्म सडक यातायात पुग्न थालेको छ । उत्पादित वस्तुलाई बजारसम्म पुऱ्याउन सहज बन्दै छ । जैविक खाद्यवस्तु देशभित्र र विदेशमा पनि महँगो मूल्यमा सजिलै विक्री हुन्छ । वर्सेनी अरबौं रुपियाँको खाद्यपदार्थ आयात गर्न अहिलेको नेपालको बाध्यता बनेको छ । निर्वाहमुखी र परम्परागत खेतीका कारण यस्तो भएको हो । जैविक खेतीलाई बृहत् अभियानका रूपमा अगाडि बढाउन सके नेपाल खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर हुन सक्छ । नेपालमा व्यावसायिक जैविक खेतीलाई रोजगारीको मुख्य आधार बनाउन सकिन्छ ।

क्रमशः

युवाहरू स्वदेशमा नै रहँदा राष्ट्र विकासमा सकारात्मक प्रभाव पछि । परनिर्भरता घटन जाँदा स्वावलम्बी संस्कृतिको विकास हुन्छ ।

प्रश्नहरू

- (क) नेपालको सन्दर्भमा जैविक खेतीका लागि कुन कुन पक्ष अनुकूल छन् ?
 (ख) जैविक खाद्यवस्तु कहाँ कहाँ बिक्री हुन्छन् ?
 (ग) जैविक खाद्यवस्तु किन महँगो मूल्यमा बिक्री हुन्छ ?
 (घ) नेपाललाई खाद्यान्नमा कसरी आत्मनिर्भर बनाउन सकिन्छ ?

१२. कुनै एक प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

४

(क) दिइएका बुँदाका आधारमा जीवनी तयार पारी शीर्षकसमेत लेख्नुहोस् :

नाम	:	अरुणा लामा
जन्म	:	वि.सं. २००२ भाद्र २४ गते
जन्मस्थान	:	दार्जिलिङ, भारत
विशेषता	:	स्वरमा सुकोमलता र सुमधुरता अन्तर्मनका मर्म र करुणाको स्वर प्रतिध्वनित भावपूर्ण र करुणापूर्ण स्वर
सम्मान	:	जातीय सचेतता र मानवीय संवेदनाको उत्कर्ष स्वर किन्नरीका रूपमा सम्मानित नारी प्रतिभा 'छिन्नलता' पुरस्कारद्वारा सम्मानित 'कान्छी' चलचित्रकी उत्कृष्ट गायिका
पुरस्कार	:	'उर्वशी' चलचित्र पुरस्कार भारतस्थित कलकत्ताको 'दिसारी' पुरस्कार
मृत्यु	:	वि.सं. २०५४ माघ २२ गते

(ख) 'फोहोरमैला व्यवस्थापन' शीर्षकमा दुई जना साथीबिच भएको संवाद तयार पार्नुहोस् ।

१३. कुनै एक प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

४

- (क) खाली जमिनमा वृक्षरोपण गर्नका लागि आवश्यक विरुवाको माग गर्दै जिल्ला वन कार्यालयलाई लेखिने निवेदनको नमुना तयार पार्नुहोस् ।
 (ख) विद्यालयले मनाएको वार्षिकोत्सव कार्यक्रमका विषयवस्तु समेटि राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरिने समाचारको नमुना तयार पार्नुहोस् ।

१४. दिइएको अनुच्छेदबाट मुख्य मुख्य चारओटा बुँदा टिप्नुहोस् :

२

ससाना कार्यबाट प्राप्त हुने ठुलठुला परिणामले पनि कर्तव्यको महानता भल्काउँछ । हरेक नागरिकले गर्नुपर्ने आआफ्ना कर्तव्यका दायरा छन् । आआफ्ना ठाउँबाट सबैले आआफ्नो कर्तव्य निर्वाह गरेको समाज सभ्य हुन्छ र सुसंस्कृत हुन्छ । ससाना कुरा मात्र हेरौं न ! नागरिकले आआफ्ना घर वरिपरि सफा गरे भने सिङ्गो गाउँ वा सहर सफा हुन्छ । कृषकले भरी, बादल नभनी गरेको मिहिनेतले सबैले खाने अन्न उत्पादन हुन्छ ।

समाजमा बस्ने नागरिकले एकअर्काको अस्तित्वको सम्मान र आदर गर्दै आफ्नो दायित्व निर्वाह गरेको समाज आदर्श समाज हुन्छ । शिक्षकले पेसाप्रतिको निष्ठा र सोअनुसारको आचरण गर्दा शिक्षकको कर्तव्य पूरा हुन्छ ।

१५. दिइएको अनुच्छेदबाट एक तृतीयांशमा सारांश लेख्नुहोस् :

आयुर्वेदिक उपचार पद्धतिमा व्यवस्थापन, सङ्गठन र निदानमा समेत केही सीमा रहेका छन् । दुर्घटनामा परी अङ्गभङ्ग भएको साथै एपेन्डिसाइटिस, हृदयघात, पक्षघात आदि रोगबाट पीडित विरामी, शल्यक्रियाबाट गरिने उपचार, सघन उपचार आदिमा राखेर गरिने उपचारमा एलोप्याथीको सहयोग लिनुपर्ने व्यवस्था छ । साथै आयुर्वेद उपचारका नाममा जसले पनि औषधी बेच्नु, भिडभाड हुने ठाउँमा हकरले पनि औषधी बेच्नु र त्यसलाई रोक्ने कुनै संयन्त्र नहुनु र यसरी जो पायो त्यसले घरघरै स्वघोषित आयुर्वेदिक वैद्य बनेर उपचार गर्नु जस्ता यसका सीमा हुन् । आयुर्वेदिक औषधीको पार्श्वप्रभाव न्यून हुन्छ । धेरै खायो भने चिनी पनि तितो हुन्छ भने भैं नजानी नजानी त्यस्ता औषधी खाँदा जनस्वास्थ्यमा गम्भीर असर पर्न सक्छ ।

१६. दिइएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

४+४=८

(क) दिइएको कथांश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

खुसी घाँटीमा नै अडकिए जस्तो भयो । बोल्लै गाह्रो भयो । मैले आमालाई गम्लड्ड अँगालो हालें । आमाको छातीबाट न्यानो प्रसार भएर मेरो भित्र हृदयमा पुग्यो । म निकै बेरसम्म अँगालोमै बेरिइरहें । मेरो हिक्क भन् भन् बढेर आयो ।

प्रश्नहरू

(अ) 'म' पात्र आमाको अँगालोमा बाँधिएर किन हिक्क हिक्क गरिन् ?

(आ) कथांशमा म पात्रको कस्तो अवस्थालाई चित्रण गरिएको छ ?

(ख) दिइएको जीवनीको अंश पढी सोधिएका प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

सादा जीवन, उच्च विचार र मानव सेवामा समर्पित भएका कारण रुइत आफ्ना सपना पूरा गर्न सफल भएका हुन् । सफल र लोकप्रिय बन्न विदेशै जानुपर्छ भन्ने सोचलाई रुइतले गलत सावित गरिदिएका छन् । नेपालमै बसेर संसारभरिका मानिसको सेवा गर्न र जीवनलाई सार्थक बनाउन सकिन्छ भन्ने कुराका लागि रुइतको जीवनी अनुपम दृष्टान्त हो । धैर्य, साहस, दृढ इच्छाशक्ति र सङ्घर्षबाट मानिस आफ्नो लक्ष्यमा पुग्न सक्छ भन्ने कुराको प्रेरणा उनको जीवनीबाट पाउन सकिन्छ ।

प्रश्नहरू

(अ) स्वदेशमै बसेर जीवन सार्थक पार्न के गर्नुपर्छ ? अनुच्छेदका आधारमा लेख्नुहोस् ।

(आ) सन्दुक रुइतबाट के प्रेरणा पाउन सकिन्छ ? माथिको अंशका आधारमा लेख्नुहोस् ।

१७. यदि तपाईं 'घरभङ्गडा' कथाकी पात्र राजेन्द्रलक्ष्मी हुनुभएको भए देवर बहादुर शाहप्रति तपाईंको व्यवहार कस्तो हुन्थ्यो ? तर्क दिई लेख्नुहोस् ।

१८. कुनै एक उद्धरणको व्याख्या गर्नुहोस् :

४

- (क) उदात्त कर्मको यात्रा गर्दछन् जो सर्वै सर्वै
आदर्श नमुना मान्छे वन्दछन् विश्वमा तिनी ।
(ख) वन्दुकभन्दा कलम र कुची बलियो हुन्छ ।

१९. कुनै एक प्रश्नको समीक्षात्मक उत्तर लेख्नुहोस् :

७

(क) दिइएको जीवनीको अंश पढी सोधिएको प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

देवकोटाको साहित्यिक यात्रा विचार र सिर्जनात्मक प्रवृत्तिका दृष्टिले पनि आरोह
अवरोहपूर्ण रह्यो । सुरुमा संसारलाई घनघोर दुःख सागर ठान्ने देवकोटाले मानव
सेवालाई धर्म र कर्मलाई ईश्वरको पूजा ठान्दै 'भिखारी' कवितामा मानवतावाद र
कर्मवादको शङ्खनाद गरे ।

www.educatenepal.com

प्रश्न

- (अ) लक्ष्मीप्रसाद देवकोटाले नेपाली साहित्यका क्षेत्रमा दिएको योगदानको समीक्षा
गर्नुहोस् ।

(ख) दिइएको एकाङ्कीको अंश पढी सोधिएको प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् :

किन बस्ने यहाँ ? एक गाँस खानका निम्ति नोकरी गर्नुपरे आफ्नै घरमा आफ्नै
दाजुभाइको गरौंला । जति पसिना बहाउनुपरे पनि आफ्नै घरवारीमा बहाउँला । एक
गेडा मकै भए पनि आफ्नै माटामा उब्जाउँला । यसरी सबैको हेलाहाँसो भएर म त
बस्दिनँ यहाँ ।

प्रश्न

- (अ) 'घरको माया' एकाङ्कीमा बतासैद्वारा कस्तो देशप्रेमको भावना प्रस्तुत गरिएको छ ?
माथिको अंश र पाठका आधारमा समीक्षात्मक उत्तर लेख्नुहोस् ।

२०. कुनै एक शीर्षकमा १५० शब्दसम्मको निबन्ध लेख्नुहोस् :

७

- (क) ज्येष्ठ नागरिकप्रति मेरो दायित्व
(ख) लोकतन्त्र र मानव अधिकार
(ग) पुस्तकालयको महत्त्व

SEE 2082 (2026)

अनिवार्य सामाजिक अध्ययन

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : ७५

दिइएका निर्देशनका आधारमा आफ्नै शैलीमा सिर्जनात्मक उत्तर दिनुहोस् :

समूह 'क'

तलका प्रश्नहरूको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

(११×१=११)

१. नेपालको राष्ट्रिय गौरव झल्काउने कुनै दुई सम्पदाको नाम लेख्नुहोस् ।
२. सङ्घीय शासन व्यवस्थाको कुनै एक चुनौती लेख्नुहोस् ।
३. छाउपडी प्रथा भनेको के हो ?
४. मानौं तपाईंको साथीलाई एकजना आफन्तले घरेलु हिंसा गर्दा रहेछन् । यो कुरा थाहा पाएपछि तपाईंले साथीलाई के सल्लाह दिनुहुन्छ ? एक वाक्यमा लेख्नुहोस् ।
५. प्रथम विश्व युद्धका नेपालको प्रधानमन्त्री को थिए ?
६. दोस्रो विश्वयुद्धले विश्वव्यापी आर्थिक सङ्कट कसरी निम्त्यायो ? एक वाक्यमा लेख्नुहोस् ।
७. प्रत्यक्ष करको एक विशेषता लेख्नुहोस् ।
८. तपाईंले खुत्रुकेमा जम्मा गरेको पैसा बैङ्कमा जम्मा गर्नु परेमा बचत र चल्ती खातामध्ये कुन खातामा जम्मा गर्नुहुन्छ, किन ?
९. संयुक्त राष्ट्र सङ्घको प्रधान कार्यालय कहाँ छ ?
१०. विश्वव्यापीकरणबाट नेपालले कसरी फाइदा लिन सक्छ ? एक वाक्यमा लेख्नुहोस् ।
११. गुणस्तरीय जीवन कायम गर्न तपाईंको परिवारमा गरेको एउटा अभ्यासको उदाहरण दिनुहोस् ।

www.educatenepal.com

समूह 'ख'

तलका प्रश्नहरूको छोटो उत्तर दिनुहोस् :

(९×४=३६)

१२. व्यक्तिका लागि सामाजिकीकरणको प्रक्रिया किन महत्त्वपूर्ण छ ? चार बुँदामा प्रष्ट पार्नुहोस् ।
१३. दिगो विकासको अवधारणाअनुसार विकास कार्य गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुरा चार बुँदामा लेख्नुहोस् ।
१४. सम्पदा संरक्षणका लागि स्थानीय सरकारले के कस्ता कार्यहरू गर्नुपर्छ भन्ने कुरा उल्लेख गरी स्थानीय सरकारलाई पत्र लेख्नुहोस् ।
१५. के मलाला युसुफजाई साँच्चिकै प्रेरणादायी व्यक्तित्व हुन् ? तर्कसहित आफ्नो विचार प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

अथवा

लोकगीतमा मौलिकता जोगाउन युवाहरूको भूमिका कस्तो हुनुपर्छ ? आफ्नो विचार प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

१६. मानव बेचबिखन अन्त्य गर्न कानून बनाएर मात्र पुग्दैन । यसका लागि अरु के के गर्नुपर्छ ? सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् ।
१७. नेपालमा राजनीतिक दल दर्तासम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गर्नुहोस् ।
१८. नेपालमा आउन सक्ने कुनै चारओटा प्राकृतिक विपत्को सूची बनाई तिनीहरूबाट सुरक्षित रहने एक एकओटा उपाय लेख्नुहोस् ।
१९. समसामयिक घटनावारे जानकारी हुनुपर्छ भन्ने विषयमा दुई साथीबिचको संवाद तयार पार्नुहोस् ।
२०. नेपालमा भौगोलिक रूपमा जनसङ्ख्या वितरण समान रहेको पाइँदैन, यसका चार कारण बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् ।

समूह 'ग'

तलका प्रश्नहरूको लामो उत्तर दिनुहोस् :

(४×७=२८)

२१. उपभोक्ता अधिकार भनेको के हो ? उपभोक्ता अधिकार संरक्षणका लागि एक सचेत उपभोक्ताको भूमिका कस्तो हुनुपर्छ ? छ बुँदामा उल्लेख गर्नुहोस् । (१+६=७)
२२. पृष्ठभरिको नेपालको नक्सा कोरी निम्न तथ्यहरूलाई उपयुक्त सङ्केत प्रयोग गरेर भर्नुहोस् ।

(क) जुट उत्पादन क्षेत्र

(ख) नारायणी नदी

(ग) नेपालगन्ज

(घ) सैपाल हिमाल

अथवा

पृष्ठभरिको दक्षिण अमेरिका महादेशको नक्सा कोरी निम्न तथ्यहरूलाई उपयुक्त सङ्केत प्रयोग गरेर भर्नुहोस् ।

(क) एन्डिज पर्वत

(ख) टिटिकाका ताल

(ग) उरुग्वे

(घ) अमेजन नदी

दृष्टिविहीनका लागि मात्र

भूकम्पबाट आफ्नो परिवारमा धनजनको क्षति हुन नदिन तपाईं के के उपाय अपनाउनुहुन्छ ? कुनै सात उपाय लेख्नुहोस् ।

२३. पञ्चायती व्यवस्था उदयको पृष्ठभूमि लेखी यसको पतनका कारणहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।
२४. नेपालमा पर्यटनको महत्त्व र प्रवर्धन गर्ने उपाय समेटी साथीलाई पठाउने इमेलको नमुना तयार पार्नुहोस् ।

SEE 2082 (2026)

विज्ञान तथा प्रविधि

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : ७५

दिइएका निर्देशनका आधारमा आफ्नै शैलीमा सिर्जनात्मक उत्तर दिनुहोस् :

खण्ड 'क' (Section 'A')

बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू (Multiple Choice Questions)

तलका प्रश्नको ठिक विकल्प छानी उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुहोस् :

Choose the best alternative of the following questions and write in the answer sheet. 10×1=10

1. (a) एक जना व्यक्तिको रगत जाँचको नतिजाले उसको रगतमा चिनीको मात्रा बढी देखायो । तलका मध्ये उनले महसुस गरेको शारीरिक लक्षण कुन हुनुपर्छ ?
The result of a person's blood test shows more amount of sugar in his blood. Which of the following physical symptoms may have the person experienced?
- (i) जोर्नीको दुःखाइ (Joint pain)
(ii) मांशपेसीमा गहिरो दुःखाइ (Deep pain in muscles)
(iii) अत्यधिक भोक तथा तिर्खा (Excessive hunger and thirst)
(iv) हृदयाघात (Heart attack)
- (b) निम्नमध्ये नेपालमा पाइने औषधीय जडीबुटीको समूह कुन हो ?
Which of the following is a group of medicinal herbs found in Nepal?
- (i) निम, तुलसी, मकै (Neem, Holy basil, Corn)
(ii) यासागुम्बा, घिउकुमारी, कोदो (Caterpillar fungus, Aloevera, Millet)
(iii) तुलसी, यासागुम्बा, धान (Holy basil, Caterpillar fungus, Paddy)
(iv) असुरो, बोभो, यासागुम्बा (Malabar nut, Calamus, Caterpillar fungus)
- (c) निम्नमध्ये जलवायु परिवर्तनको कारक कुन हो ?
Which one of the following is the cause of climate change?
- (i) जीवावशेष इन्धनको दहन (Burning of fossil fuels)
(ii) वृक्षरोपण (Afforestation)
(iii) ध्वनि प्रदूषण (Noise pollution)
(iv) प्राङ्गारिक मलको प्रयोग (Use of organic fertilizer)

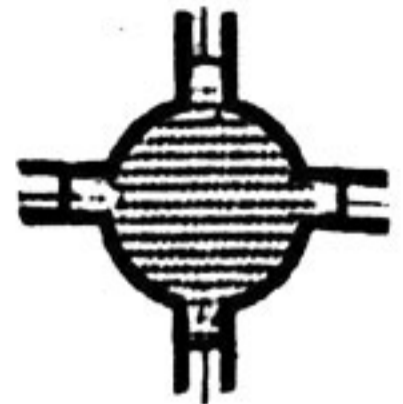
- (d) चन्द्रमामा जोख्दा 78.4 N तौल भएको कुनै ढुङ्गाको तौल पृथ्वीको सतहमा कति हुन्छ होला ?

What will be the weight of stone on the surface of the Earth if it weighs 78.4 N on the surface of the Moon?

- (i) 380 N (ii) 490 N (iii) 590 N (iv) 690 N

- (e) दिइएको चित्र कुन सिद्धान्तमा आधारित छ ?

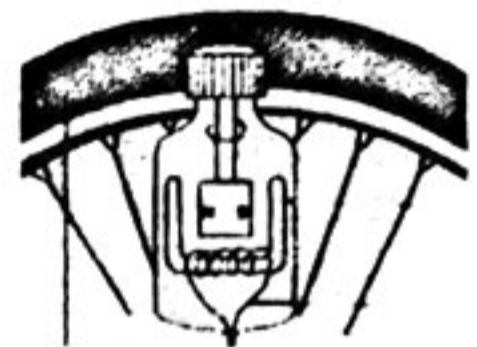
On which principle is the given instrument based?

- (i) आर्किमिडिजको सिद्धान्त (Archimedes' principle)
 (ii) पास्कलको नियम (Pascal's law)
 (iii) गुरुत्वाकर्षणको नियम (law of gravitation)
 (iv) स्नेलको नियम (Snell's law)

- (f) दिइएको उपकरणले कुन प्रकारको शक्तिको रूपान्तरण गर्छ ?

What type of energy transformation is done by the given instrument?

- (i) रासायनिक शक्तिबाट विद्युतीय शक्तिमा
 Chemical to electrical energy.
 (ii) विद्युतीय शक्तिबाट प्रकाश शक्तिमा
 Electrical to light energy
 (iii) चुम्बकीय शक्तिबाट विद्युतीय शक्तिमा
 Magnetic to electrical energy
 (iv) विद्युतीय शक्तिबाट चुम्बकीय शक्तिमा
 Electrical to magnetic energy

- (g) दिइएका इलेक्ट्रोन विन्यासमध्ये संयुज्यता 2 हुने तत्त्वको इलेक्ट्रोन विन्यास कुन हो ?

Which of the following electronic configurations is the electronic configuration of the element with valency 2?

- (i) $1s^2, 2s^2 2p^2$ (ii) $1s^2, 2s^2 2p^6, 3s^2$
 (iii) $1s^2, 2s^2 2p^6, 3s^2 3p^2$ (iv) $1s^2, 2s^2 2p^6, 3s^2 3p^6$

- (h) तलका मध्ये कुन समूहले तत्त्वको धातु गुण बढ्दै जाने सही क्रम सङ्केत गर्छ ?

Which of the following sequences represents the correct order of increase in chemical reactivity of metals?

- (i) $Be < Mg < Ca$ (ii) $Na < Li < K$
 (iii) $Mg < Al < Si$ (iv) $Li < K < Na$

- (i) A, B र C नामाङ्कित तीनओटा विकर प्रत्येकमा 25 मिलिलिटर पानी लिइएको थियो । A, B र C विकरमा क्रमशः NaOH, सुख्खा CuSO_4 र NaCl हाल्दा विकर A र B को तापक्रम वृद्धि भएको तर विकर C मा तापक्रम घटेको पाइयो । तलका मध्ये कुन भनाइ सही छ ?

Three beakers labelled as A, B and C each containing 25 ml of water were taken. A small amount of NaOH, anhydrous CuSO_4 and NaCl were added to the beakers A, B and C respectively. It was observed that there was an increase in temperature of the solution in beakers A and B where as in beaker C, the temperature of the solution decreases. Which one of the statement is correct?

- (i) विकर A र B मा तापदायक र C मा तापशोषक प्रतिक्रिया भएको छ ।
In beakers A and B, exothermic and C endothermic reaction has occurred.
- (ii) विकर A र B मा तापशोषक र C मा तापदायक प्रतिक्रिया भएको छ ।
In beakers A and B, endothermic and C exothermic reaction has occurred.
- (iii) विकर A, B र C मा तापदायक प्रतिक्रिया भएको छ ।
In beakers A, B and C exothermic reaction has occurred.
- (iv) यो सूचनाको आधारमा ताप सम्बन्धी धारणा बनाउन सकिदैन ।
Concept of heat cannot be developed by this information.
- (j) दिइएका मध्ये कुन धातुलाई क्याल्सिनेसन विधिद्वारा धातुको अक्साइडमा परिवर्तन गर्न सकिन्छ ?
Which ore is converted into metallic oxide by calcination method?
- (i) बक्साइट (Bauxite) (ii) सिडेराइट (Siderite)
(iii) क्युप्राइट (Cuprite) (iv) हेमाटाइट (Hematite)

खण्ड 'ख' (Section 'B')

तलका प्रश्नको बति छोटो उत्तर लेख्नुहोस् :

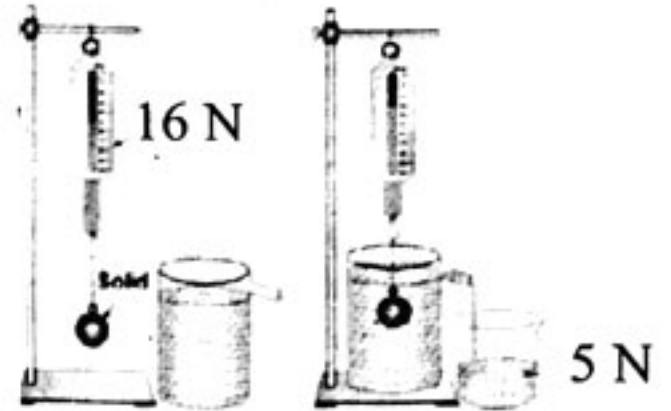
Write very short answers of the following questions.

9×1=9

2. (a) घुलनशील पदार्थलाई घोलकमा घोलेर घोल बनाउँदा आश्रित चर कुन हुन्छ ?
What is the dependent variable in a process of making a solution by dissolving solute in solvent?
- (b) डिजिटल सङ्केतलाई जनाउने नामाङ्कित ग्राफ खिच्नुहोस् ।
Draw a labelled graph to show digital signal?
- (c) रगतमा कुन अवयवको कमीले रक्तअल्पता रोग लाग्छ ?
Lack of which component of blood causes anemia?

- (d) नेपालमा पछिल्लो केही वर्ष यता बाघ, गैंडा, रेड पाण्डा आदि लगायत अन्य जनावरको सङ्ख्या घट्दै जानुको कुनै एक कारण लेख्नुहोस् ।
Give any one reason of declining animals like tiger, rhino, red panda etc. in Nepal in recent years?

- (e) चित्रमा दिइएको वस्तुको तौल पानीमा कति हुन्छ ?
What is the weight of the given object in water?

- (f) चर्को घाममा पिच बाटोमा हिड्दै गर्दा अगाडि बाटोमा पानी जमेको जस्तो भान हुन्छ । यो प्रकाशको कुन गुणले गर्दा भएको हो ?
While walking on a coal-tarred road in sunny day, a pool of water appears ahead. Which property of light is responsible for this?
- (g) पेरियोडिक तालिकामा ग्रुप 1 का तत्त्वहरूलाई किन अल्काली धातु भनिन्छ ?
Why are the elements of group 1 in periodic table called alkali metals?
- (h) आधुनिक पिरियडिक तालिकाको पिरियडमा धातु गुण कसरी परिवर्तन हुँदै जान्छ ?
How does metallic property vary in period in the modern periodic table?
- (i) शुद्धिकरण गरिने अशुद्ध धातुको आधारमा रोस्टिङ प्रक्रिया लेख्नुहोस् ।
Write the roasting process on the basis of purification of impure metal.

खण्ड 'ग' (Section 'C')

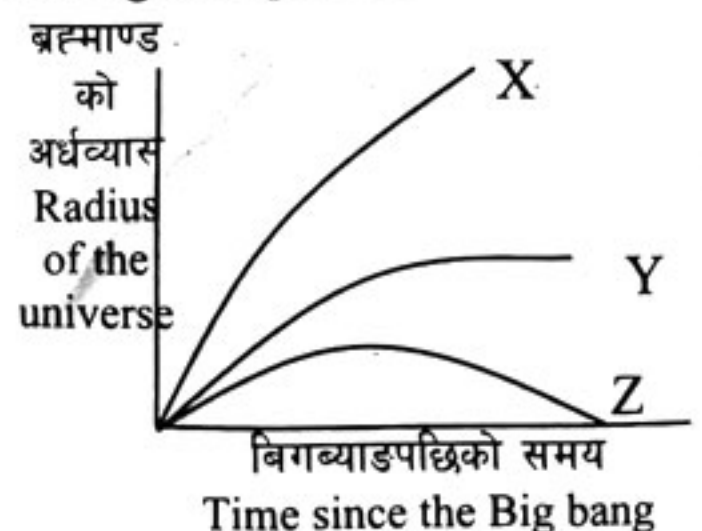
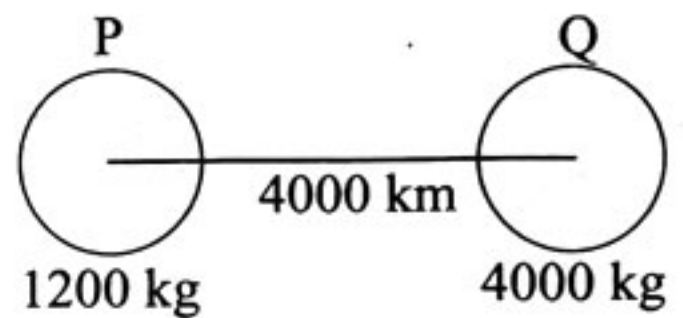
तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस् :

Write short answers of the following questions.

14×2=28

3. एकाइगत विश्लेषण गरी समीकरण $v^2 = u^2 + 2as^2$ ठिक छ वा छैन परीक्षण गर्नुहोस् ।
Check the correctness of the equation $v^2 = u^2 + 2as^2$ by using unit wise analysis.
4. विद्यार्थीहरूले डिजिटल प्रविधिबाट अध्ययनमा लिन सक्ने कुनै दुई फाइदा लेख्नुहोस् ।
Write any two advantages that can be taken by the students for their studies from digital technology.

5. लामो भिडियो काटेर छोटो बनाउनका लागि अपनाइने चरणहरू बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् ।
Write the steps to make a video shorter by cutting longer video.
6. अक्टोपस सामुद्रिक जीव भए पनि यसलाई इकाइनोडर्माटा फाइलमअर्न्तगत नराख्नुका कुनै दुई कारण लेख्नुहोस् ।
Octopus cannot be kept under phylum Echinodermata even though it is a marine animal. Give any two reasons.
7. ब्रायोफाइटा भन्दा टेरीडोफाइटालाई किन बढी विकसित मानिन्छ ? कुनै दुई कारण दिनुहोस् ।
Why is Pteridophytes considered to be more developed than Bryophytes? Give any two reasons.
8. कृषकहरूका लागि मौरिपालन फाइदाजनक छ । कुनै दुई बुँदामा स्पष्ट पार्नुहोस् ।
Bee farming (apiculture) is beneficial for the farmers. Clarify with any two points.
9. $(44 + XX)$ क्रोमोजोम भएकी आमा र $(44 + XY)$ क्रोमोजोम भएका बुबाबाट हुने सन्तानको लिङ्ग निर्धारण तालिका बनाउनुहोस् ।
Draw a sex determination chart of the offspring produced by a mother with chromosomes $(44 + XX)$ and father with chromosomes $(44 + XY)$
10. कार्य र संरचनाको आधारमा DNA र RNA बिच फरक लेख्नुहोस् ।
Write the differences between DNA and RNA on the basis of function and structure.
11. दिइएको तथ्याङ्कको आधारमा आकाशीय पिण्डहरू P र Q बिच उत्पन्न हुने गुरुत्वआकर्षण बल हिसाब गर्नुहोस् ।
Calculate the force of gravitation between the heavenly bodies P and Q on the basis of information given in the figure.
12. स्वतन्त्र खसाइ र तौलबिच कुनै दुई फरक लेख्नुहोस् ।
Write any two differences between free fall and weightlessness.
13. प्रिज्ममा प्रकाशको विच्छेदनको सफा नामाङ्कित चित्र खिच्नुहोस् ।
Draw a well labelled diagram of dispersion of light in prism.
14. ब्रह्माण्डको भविष्यसम्बन्धी दिइएको ग्राफ अध्ययन गर्नुहोस् ।
Study the graph related to the future of the universe.
- (a) रेखा Z अनुसार ब्रह्माण्डको अन्त्य कसरी हुन्छ ?
According to line Z, how will the universe end?

(b) कुन रेखाअनुसार ब्रह्माण्ड निरन्तर स्थिर रहन्छ ?

According to which line does the universe remain constant?

15. एलुमिनियमलाई फिक्का सल्फ्युरिक अम्लसँग रासायनिक प्रतिक्रिया गराउँदा हुने सन्तुलित रासायनिक समीकरण लेख्नुहोस् ।

Write the balanced chemical equation of the reaction between aluminium and dilute sulphuric acid.

16. रसायनहरूको उपस्थिति र कार्यक्षमताको आधारमा साबुन र डिटरजेन्टबिच कुनै दुईओटा फरक लेख्नुहोस् ।

Write any two differences between soap and detergent on the basis of presence of chemicals and efficiency.

खण्ड 'घ' (Section 'D')

तलका प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस् :

Write long answer of the following questions.

7×4=28

17. IVF प्रक्रियाको सचित्र व्याख्या गर्नुहोस् । इनब्रिडिङ र लाइन प्रजननबिच कुनै दुई फरक लेख्नुहोस् ।

Explain IVF process with suitable figure. Write any two differences between inbreeding and line breeding.

18. एक जना मानिसको रगत परीक्षणको रिपोर्ट चार्टमा देखाइएको छ :

Report of blood test of a person is shown in a chart:

रक्तकोष (Blood cells)	रक्तकोष सङ्ख्या (number of blood cells/mm ³)
A	3,000
B	3,00,000
C	45,00,000

(a) उक्त व्यक्तिलाई के समस्या भएको हुन सक्छ ?

What could be the problem in him?

(b) रक्तकोष 'B' को नाम लेख्नुहोस् ।

Write the name of blood cell 'B'.

(c) रक्तकोष 'C' को सङ्ख्या रगतमा कम देखिएमा कुन रोग लाग्छ ?

Which disease may occur if number of blood cell 'C' is too low?

(d) उक्त मान्छेको हातको औंला काटिएर रगत बग्नु रोकिएन भने A, B र C मध्ये कुन रक्तकोष सामान्यभन्दा कमी भएको हुन सक्छ ?

If he has a cut in his finger and bleeding does not stop, which one among A, B and C may have lesser than normal?

19. दिइएको ग्राफको अध्ययन गर्नुहोस् :

Study the given graph:

(a) ग्राफमा देखाइएको पानीको गुण अन्य तरल पदार्थभन्दा कसरी भिन्न छ ?

How is the property of water shown in the graph different from other liquids?

(b) पानीको यस किसिमको प्रसारको कुनै एक फाइदा लेख्नुहोस् ।

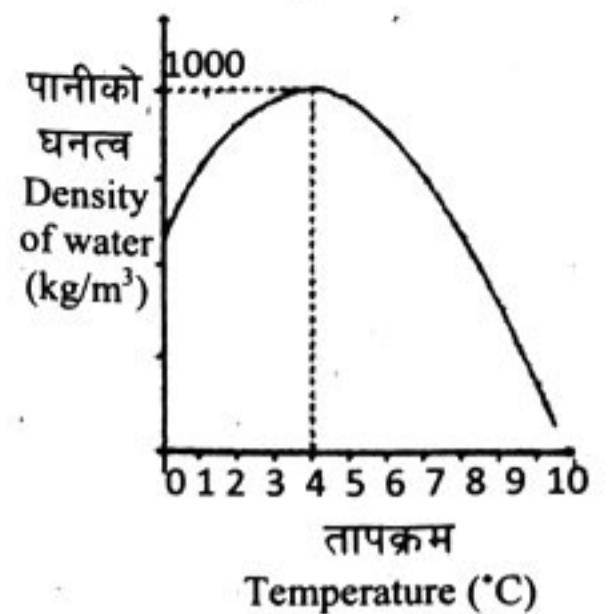
Write any one advantage of such expansion of water.

(c) चित्रमा देखाइएको ग्राफको आधारमा पानीको आयतन र तापक्रमबिचको सम्बन्ध देखाउने नमुना ग्राफ कोर्नुहोस् ।

Draw a model graph showing the relationship between the volume of water and temperature on the basis of the above graph.

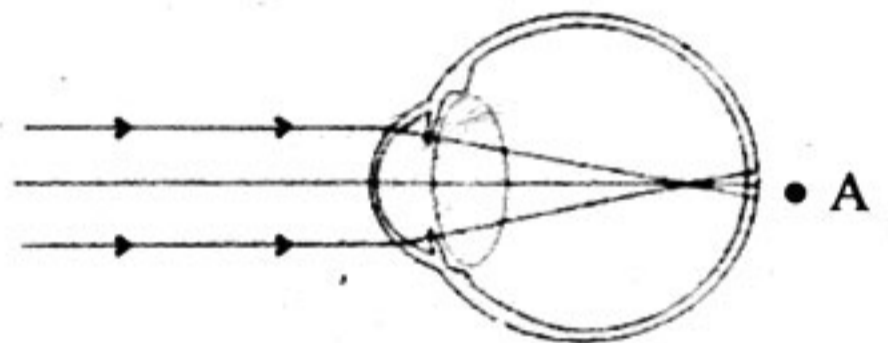
(d) पानीलाई किन थर्मोमेट्रिक तरलको रूपमा प्रयोग गर्न सकिदैन ?

Why cannot water be used as thermometric liquid?

20. (a) चित्रमा देखाइएको दृष्टिको कमजोरी पहिचान गर्नुहोस् ।

Identify the type of defect of vision shown in the figure.

(b) उक्त कमजोरीको कुनै एउटा कारण लेख्नुहोस् ।

Write any one cause of this defect.

(c) उक्त कमजोरीलाई सुधार गर्ने नामाङ्कित किरण चित्र कोर्नुहोस् ।

Draw a well labeled ray diagram showing a corrective measure of this defect.

(d) भाग A मा आकृति बनेको भए उक्त व्यक्तिले कुन लेन्स राखिएको चस्मा लगाउनु पर्छ ?

If image is formed at part A spectacle of which lens contained would have the person use?

21. (a) एउटा माइक्रोवेभ ओभनमा सेकेन्डरी फन्का : प्राइमरी फन्का = 10:1 लेखिएको छ । यदि यसलाई 220 V को स्रोतमा जोडिन्छ भने ट्रान्सफर्मरबाट उत्पन्न हुने सेकेन्डरी भोल्टेज हिसाब गर्नुहोस् ।

A microwave oven has written "Number of secondary windings: Number of primary windings = 10:1. If the microwave oven is connected to a source of 220 V, calculate the secondary voltage obtained from the transformer.

(b) यो कुन प्रकारको ट्रान्सफर्मर हो र यस प्रकारको ट्रान्सफर्मरको नमुना चित्र खिच्नुहोस् ।
Which type of transformer is this? Draw the model figure of such transformer.

22. (a) प्रयोगशालामा क्याल्सियम कार्बोनेट र फिक्का हाइड्रोक्लोरिक अम्लबिच रासायनिक प्रतिक्रिया गराउँदा बन्ने ग्यासको उत्पादन विधिको नामाङ्कित चित्र कोर्नुहोस् ।
Draw a well labelled diagram of the laboratory preparation of the gas formed by the reaction between calcium carbonate and dilute hydrochloric acid.

(b) माथि उल्लिखित विधिबाट उत्पादन गरिएको ग्यासलाई लामो समयसम्म चुन पानीमा पठाउँदा के हुन्छ ? रासायनिक समीकरण लेख्नुहोस् ।
What happens when the gas produced in the above process is passed into lime water for long time? Write the chemical equation.

(c) वनस्पतिहरूका लागि उक्त ग्यासको कुनै एउटा महत्त्व लेख्नुहोस् ।
Write an importance of this gas to plants.

23. (a) हाइड्रोकार्बनको होमोलोगस श्रृङ्खला भनेको के हो ?

What is it meant by homologous series of hydrocarbon?

(b) सँगैको तालिकामा हाइड्रोकार्बनको होमोलोगस श्रृङ्खलाको एउटा उदाहरण दिइएको छ :
An example of homologous series of hydrocarbon is given in the table alongside:

यौगिक (Compound)	होमोलोगस श्रृङ्खला (Homologous series)
A	$\text{CH}_3\text{-CH}_3$
B	$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_3$
C	$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-CH}_3$

(i) यौगिक 'B' को IUPAC नाम लेख्नुहोस् ।

Write the IUPAC name of the compound 'B'.

(ii) यौगिक 'A' मा रहेको एउटा हाइड्रोजन परमाणुलाई '- OH' ले विस्थापित गर्दा बन्ने यौगिकको संरचनात्मक सूत्र लेख्नुहोस् ।

Write the structural formula of the compound formed when one hydrogen atom of compound 'A' is displaced by '- OH'.

(iii) यौगिक 'C' मा रहेको बिचका दुईओटा कार्बनबाट एक एकओटा हाइड्रोजन निकाल्दा हुने यौगिकको सामान्य अणुसूत्र लेख्नुहोस् ।

Write the general molecular formula of the compound formed when one hydrogen atom from each of two middle carbon atoms are removed from the compound 'C'.